

Antun Kanižlić

Pjesme iz molitvenikâ

Sadržaj

1 [Desnici sv. Franceška Saverije.] _____	3
2 Služba dnevna na poštenje s. Francéška Saverije. _____	4
3 Uzdisanje s. Saverije prid propelom obilatije složeno. _____	7
4 Promišljanja duhovna. _____	8
5 Nadgrobica [sv. Ignacije]. _____	11
6 [Rane sv. Franceška.] _____	12
7 Pisma od svetoga Alojzija, mladića anđeoskoga, Družbe Isusove. _____	13
8 [Pripovijest o mladiću Urbanu.] _____	22
9 Služba uzdržeća uspomenu blagdanâ Marijinih. _____	28
10 Pisma od s. Ivana Nepomucena. _____	31
11 Pisma od s. Ignacije nebo promišljajućega. _____	34
12 Uzdisanje ljubeznivo s. Saverije. _____	35
13 Pisma od s. Saverije. _____	36
14 Pisma od s. Alojsije. _____	39
15 Pisma od s. Ivana Franceska Regis, Družbe Isusove misionara, odvitnika od s. Postanja. _____	42
 RJEČNIK _____	 44
 ABECEDNI POPIS PJESAMA _____	 46

1

[Desnici sv. Franceška Saverije.]

O desnico slavna i čudna,
koja trudeć nikad trudna,
da otvoriš rajska vrata
Novom svitu, jesi data,
5 ti u Rimu sad pribivaš
i od truda opočivaš.
A što rekoh: opočivaš!
Ti s čudesi vazda sivaš.
Ah, i nami sad prosini
10 u nevolja tužnoj tmini:
obraduj nas i udili,
da nam sine danak bili.
Pruži, ruko puna dike,
od Tevera, rimske rike,
15 pruži kripost priko Save
do Dunava i do Drave.
Ukaži sé po čudesih,
da moguća ovde jesi
dobročinstvom, koje prima
20 bogoljubni puk od Rima.
Udili nam pomoć tvoju
proti ognju, gladu, boju,
proti gradu, gromu, kugi,
proti sili tugâ drugih.
25 Ti sé ubozim ne uskrati,
ti nemoćnim zdravje vrati;

ti nas digni, vodi, brani,
ti nas drži i sarâni.
Neka svaki to poznadé
30 i pivajuć falu dade,
od pomoći da si ruka
slavonskoga svega puka.
Njemu daklé blagosovi,
tvoju u njemu moć ponovi,
35 da slavnije još uznosi
slavno ime, kojé nosi,
po svem svitu prostirući
gore naše list cvatući,
i po tvojoj da oblasti
40 ne pristane nikad cvasti.
Evo sada, ruko slavna,
ovo dužnik tvoj odavna
tebi pivam, tebi pišem,
jer po tebi još živ dišem.
45 Zato da se kažem harna,
o désnico blagodarna,
darak ovi sada nosim
i ponizno tebe prosim:
dostojaj se ti uzeti
50 dilo slabe od pameti,
dilo kasno ruke moje
na poštenje veće tvoje.

Bogoljubstvo na poštenje s. Franceška Saverije (Trnava 1759.), str. 88-90. - Pjesma je u Kanižlića bez natpisa, a u nekoliko redaka ispred same pjesme hoće pjesnik da istakne, kako je ta pjesma odjek njegove lične zahvalnosti sv. Francešku Saveriji: "... Jeda li će on samomu narodu slavonskomu uzkratiti blagodarnu desnicu svoju, koju drugim narodom u pomoć zazvan milostivo pruža? Doisto ne će. Ja isti spoznajem njegovo dobročinstvo i zato, da se njemu, komu sam vele dužan, harna ukažem i druge na bogojubnost prama njemu probudim, primoguću onu desnicu u pomoć zazivam pivajući: O desnico slavna i čudna...

2

Služba dnevna na poštenje s. Francéška Saverije.

Na Jutarnjicu.

Ignacije slavni sinu
Saverijo, srićna tebe,
kad te zrakom Bog obsinu
i pozva te slidit sebe!

5 Što su, misliš, jasne krune,
slava, oblast nada svime?
Što su kuće blaga pune,
neumrli glas i ime?

Da ja vas svit mogu steći
10 izgubivši dušu š njime,
koja je korist, nije kvar veći?
Duša je u vik, svit za vrime.

Što je svit i svitu drago,
da jest tašto své, sad vidim:
15 s Bogom dakle, svitu i blago,
ja Isusa ubog slidim!

Na Fale.

Tavna Indija od izhoda
Saveriju vidit želi,
meštra svojih od narodâ,
20 i uzdišuć k nebu veli:

"Ah, je li se zaruméni
i zabili željna zora?
O sunašce, tavnoj meni
od Evrope sini mora!"

25 Dobro jutro, Indijo! Novo
Saverija sunce grana
noseć ime Isusovo
od zapadnih tebi stranâ.

Eto željno sunce sinu!
30 Neznabožnost tavna hiti
u paklenu bižeć tminu,
svud se prava virá sviti.

Na Prvu.

Kakva to sad trublja zući?
Saverijo pripovida
35 i Indiju slipu ući,
što Bog pravi zapovida.

"Čuj, Indijo, dosad slipa!
Bogovi su tvoji krivi:
jedan samo u tri kipa
40 Bog je od vika pravi i živi."

Kad nevirstvo ču glas ovi,
pade njemu kruna s glave
i zavapi: "Zakon novi
nije zakon vire prave!"

45 Staše cvilit djavli: "Prista
oblast naša, naša vira;
u Indiji nam nije mista,
Saverije rič nas tira."

Na Treću.

Srićno Indiji vrime stiže,
50 jerbo zasut u njoj davno
križ se sveti gori diže
i procviće opet slavno.

Putujući iz daleka
puk od svake vrvi strane,
55 željan slušat nauk čeka
prémda gladan i brez hrane.

Isti kralji prije oholi
i kraljice š njima mloge
skidajući krune doli
60 prid Francéška meću noge

Roditelji dicu nose,
po kriposti krstne vode
svi ponizno vapeć prose
da se Bogu priporode.

Na Šestu.

65 Kolika je želja bila
dušé spasit! S vitri more,
i kao da ima krila,
on proleti strme goré.

Što jé pokoj, on ne znade,
70 jer na pomoć željan doći
vazda svima brižno imade
srdce, ruke, noge, oči.

Glédaj, sunce, tebe u njému!
Saverija gori, grije,
75 ide, sviti iskrnjemu
i umoran nikad nije.

Nije umoran niti trudan,
jer od truda jačji biva:
zato klečeć čudno budan
80 na molitvi prinoćiva.

Na Devetu.

Eto nebo s križi kisne!
A Francéška srdce jako,
kad ga mnoštvo tugâ stisne,
vapijući cvili ovako:

85 "Višje, višje, Gospodine!
Još nije križâ dosti palo!
Ah, srdce mi, Bože, gine;
jerbo trpim vele malo!

Višje, višje," jošter vićé,
90 "ah, hiljadu za te puta
i još višje da me siće,
kolje, žežé smrt priljuta!"

Kad ga pako nebo škropi
95 slatkom rosom od radosti,
kao da se on utopi,
vapi: "Bože, dosti, dosti!"

Na Večernjicu.

Željan smrti dakle u Sinu
Saverija želi probit,
100 gdi za malu može cinu
on rumenu krunu dobit.

Ali njega smrt brez muké
i brez krvi najđe prije
i ote mu krunu iz ruké,
105 da mučenik krvjom nijé.

Ah, zašto mu to smrt krati?
Jer znoj njegov na nebesih
na biser se priobradi,
koji njéga kruni i resi.

110 Saverijo, dušo slavna,
Sinu tvoju razgovori:
vidiš, kako cvili tavana,
bratći tvojoj nju otvori!

Na Povečernjicu.

115 Tko će kazat sva čudesa?
Kano da bi snišla živa
nika kripost iz nebesâ,
on s čudesi tako siva.

120 Što u srdcu jest skrovito,
to skrovito njemu nije;
kao videći sva očito,
što će biti, kaže prije.

125 More, vitri, oganj, vode
i sva narav njega štuje;
slipi vidé, hromi hode,
nim govori i gluh čujé.

Njega gluho sluša grobje,
jer i na smrt oblast ima
i otima on njoj robje
povraćajuć život svima.

Priporuka.

130 Saverijo, odvitniče,
rad kriposti svima znane
koga slave, fale i diče
své četiri svita strane,

koga ruke primoguće
135 čudnu kripost Siver ljuti,
Zapad tavni, Podne vruće
i rumeni Istok ćuti,

140 tebi pivam, koji sada
slavno uzvišen na nebesih
véle većma, nego kada
bi na zemlji, moguć jesi!

145 Primi darak slab i mali,
ako mogu reći ovo,
jerbo tebe pisma fali,
da si čudo svita novo.

Primi dakle darak ovi,
od kriposti složen tvojih,
i mojoj se pismi ozovi
u potrebah vazda mojih.

150 Ti me pazi i prikriji
zaštitenjém primogućim:
što zaprose, své udili
svima u te ufajućim.

Koji god sé k tebi utečé
155 i od tebé što zaište,
neka spozna, néka reče,
da si srićno utočište.

Bogoljubstvo na poštenje s. Franceška Saverije (Trnava 1759.), str. 124-134.

3

**Uzdisanje s. Saverije
prid propelom obilatije složeno.**

- O moj Bože, dobro moje,
od ljubavi ganut tvoje
ljubim tébe pridobroga
sa svim srcem Boga moga!
- 5 Ljubim, - ne da ja na vike
slast uživam rajske dike.
Ljubim, - né rad koga dara
niti da me ne pokara
pravde tvoje strašna ruka
- 10 u priljutih vičnjih mukah.
Ne ljubim te, Božé, zato,
neg me ljubav žeže na to.
Ah, žeže me ljubav tvoja,
kad procinja duša moja,
- 15 da ti, mene zagrlivši
i prisvetu krv prolivši,
na križu mi propet jesi,
o moj kralju na nebesih!
Kada vidim lice slavno
- 20 tako od noći smrtne tavno;
kada vidim svu krvavu
od prioštrog trnja glavu;
kada vidim britku muku
provrtanih nogu i ruku,
- 25 svu put svetu izderanu
kano jednu strašnu ranu;
kad sva vidim u žalosti,
sva u tugi i gorkosti,
sva u krvi, sva u boli,
- 30 sva brez krvi, koju proli;
kroz zadatu stražnju ranu
kad na križu ti izdahnu;
kada srdce probodeno
i sulicom otvoreno
- 35 svu kroz ovu ranu petu
izli s vodom krvcu svetu, -
ah, žeže me ta smrt tužna,
smrt prigorka, smrt priružna,
smrt ljubavi dilo tvojé
- 40 i smrt dilo zloće moje,
koju s grisi ja zaslužih,
a od nje me ti odduži.
Ti nju podni, te ti za me
od ljubavi tvoje same:
- 45 ti za mene - Bog čovika,
te za méné još grišnika!
Ah, ne bi li, Bože, bio,
ako ne bi ljubit ktio,
ja brez srdca tvrdi kamen,
- 50 kad me žeže takav plamen?
Ah, ljubim te, dragog Boga,
i né samo radi toga,
jerbo virnim slave punu
daješ, Bože, vičnju krunu,
- 55 i za koju je tebe ljubit
i moj život vridno gubit, -
ne rad straha muke ljute,
koju u paklu duše ćute.
Strašno jest i pakla ime,
- 60 ali niti samo s time,
da me u vik ne odsudiš,
na ljubav me ti ne budiš.
Nego jer ti ljubi mene,
srdce moje gori i vené,
- 65 da ti, kako mogu, platim
i ljubavju ljubav vratim.
Ti lipota prava i čista,
ti dobrotá jesi ista,
ti si kralj moj, dobro moje,
- 70 ti si Bog moj, - i ovo je
što mi srdce kano sili,
da te ljubim, Bože mili.
Ljubim tebe kralja moga,
ljubim tebe moga Boga:
- 75 nit će igda srdce moje
od ljubavi pristat tvoje;
ako ćeš me i pogubit,
ne ću pristat tebe ljubit.

Bogoljubstvo na poštenje s. Franceška Saverije (Trnava 1759.), str. 142-145.

4

Promišljanja duhovna.

[Prvi dan.]

Što je korisno posidovati
dobra lažljivoga svita?

Koja korist jest čoviku,
da na svitu on uživa
sve raskošje, blago, dihu,
da blažena puk naziva
5 i služeći da u svému
svit i srića godi njemu?

Ah, himbeni svit nas vara.
Što su dobra, koja kaže?
Pina, vitar, magla, para,
10 san radosni, koji laže.
Što je slava, koju ima?
Ništo malo svitlog dima.

Gdi su oni kralji sada,
željni oblast svoju pružit
15 od istoka do zapada
i vas š njomé svit okružiti?
I da budu ovo stekli,
"Nijé dosta" još bi rékli.

Ah, bili su jur i prošli!
20 Sad njihovo drugi uživa.
A na što su pako došli?
Duša u vičnjih mukah živa:
"Koja je korist?" tužna cvili.
Jao, svit tako dobra dili!

[Drugi dan.]

Nadhrvi iliti
pridobi tebe istoga.

25 On mi jačji jest sto puta,
koji svoj kralj sobom vlada,
nego koji lava ljuta
i utvrđen grad oblada:
jest koji pukom vlada svime,
30 a požuda vlada š njime.

Težje jest boj sobom biti:
krstjanskoga jest vojnika
sébe istog pridobiti
i jakosti prave dika
35 poželjénja sva razlogu
podložiti, razlog Bogu.

[Treći dan.]

Prosité i
primiti budéte.

Zaludo se briga nosi,
izgubljena jest sva muka,
ako nebo ne zarosi
40 i ne skupi Božja ruka:
sitva pada sva na kamen,
žetva ide sva u plamen.

[Četvrti dan.]¹

Prigoda je sklisko mîsto
himbenoga puno leda:
45 ne će očuvat srđce čîsto,
premda pazi tko i gleda,
prigoda ga i u šali
u zlo tisne i uvali.

Ah, sigurno u njoj nije!
50 I od šalnê boj se vile
kao u cviću ljute zmiĵê,
kao od munĵê i od strile.
Mlogim i smrt jêst zadala
igra, društvo, smih i šala.

55 Gdi sê u vedru licu smiĵe
mila zora, jao čîstoći!
Mećava se kuha i vriĵe:
smih jê oblak, munje oči,
strila pogled oka mila
60 i najposli šala sila!

[Peti dan.]

Kud se penješ, o oholi?
Kuda letiš po visini?
Spusti krila tvoĵa doli,
skupi pamet i procini
65 stanje tvoĵe; poznaj, što si,
ter se tašto ne ponosi.

¹ Osnovnu misao te pjesme istakao je Kanižlić i u nekoliko redaka ispred same pjesme: "... O ludosti, slušaj der, da ti i ja ništo zapivam, ali tužno i žalosno; od takove igre i šale, u kojoj se mladići s dîvojkami sastaju, gdi jê raspuštenje očućenjâ, pogled slobodnji, gdi se jêdno oko drugoga vrti i ulizuje."

Što si bio prije godištâ
nikoliko? Što si sada?
Što ćeš biti? Prije ništa,
70 a sada si sud od smrada.
Što ćeš bit? Prah, a za timê
né će ti se znat ni ime.

[Šesti dan.]

Jêr što je ovi svit?

Dol je, koji voćem plodi,
voćem tugâ gorkih i ljutih.
75 Koji god se na svit rodi,
svaki znade, svaki čuti,
da je tuga gorko voće
otca prvog, prve zloće.

Zna nje gorkost svako stanje,
80 znadu mladi, znadu stari,
jedni višje, jedni manje,
znadu robi, kralji, cari:
na svitu je trpit svima,
jerbo svaki križ svoj ima.

[Sedmi dan.]

85 Isus želi srđce moje
za otar svoj, želi Mati:
jedno imam srđce, koje
il ću njemu il njoj dati?
Reče Ljubav: "Daruj njima
90 jedno srđcé obodvima.

Nek ob desnu srđca tvoga
Sin kraljuje i pribiva,
a na livu srđca istoga
nek kraljuje Mati Diva:
95 neka vazda i sasvime
Sin i Mati vlada š njimê.

Neka ono sad obrati
k ranam Sina ljubav svoju,
nek se opet k Majci vrati
100 i u ovom nepokoju
nek se kreće, neka žive
o ljubavi Sina i Divé.

Nek se ranam Sina brani,
nek sé krvjom liči i poji,
105 nek se prsom Majke hrani,
nek se mlikom kripi i doji:
nije slađe hrane i lika
od te krvi, od tog mlika."

[Osmi dan.]

Ne čuješ li, da propéta
110 za té Ljubav, osvetniče,
i prolita krv prsveta:
"Otče, prosti njima!" viče
ukazujuć ljubav svoju,
da ugasi srčbu tvoju!

115 Što sad veliš? Stvar je téška
da goruću srčbu ugasiš,
ali kripost jést viteška
i potribna, da se spasiš:
koji hoće se osvetiti,
120 on ne će se posvetiti.

[Deveti dan.]

Napisala jé na vratih onih
pravda Božja redke ove:

Vičnjosti jé ovde kuća,
kuća strašna i goruća,
gdi s životom tužnim živa
tužnija od njeg smrt pribiva,
125 ako još sé moré zvati
život, koji tako pati,
da on vazda mre živući
i ne umre umirući.
Ovdi tužno smrt bréz smrti
130 vičnjim kolom vrime vrti
i š njim svojé gubi ime;
smrt jé vičnja, vičnje vrime,
sve jé vičnje i živuće:
vičnji dusi, koji muče,
135 vičnja srčbe Božje ruka,
vičnja duša, vičnja muka.

Bogoljubstvo na poštenje s. Franceška Saverije (Trnava 1759.), str. 145 i dalje. - Pjesme su upletene u "Promišljanja duhovna" za devetnicu u čast sv. Francešku Saveriji.

5

Nadgrobnica [sv. Ignacije].

Otac Družbe Isusove
Ignacija tu počivâ,
kruna čete svoje nove,
i zvizdami čudno siva.

5 Što je zvizdâ mili plamen?
Je li krune dragi kamen?

Što su zvizde kod mrtvoga?
Jeda li su rajске sviće,
da čovika nebeskoga
10 i na zemlji sjajuć diče?
Kod groba li zato hode,
pokop slavni da sprovode?

Ili jerbo nije vrime
još u nebo tilu ići,
15 zvizde, željne biti š njime,
hotile su zato snići,
da i tilo među njima
kao i duša slavu ima?

Što su zvizde? Morebiti
20 jesu čudno rajsko cviče,
s kojim rajске dvore kiti
neumrlo primaliće?
Vridan sam je iz nebesi
cvit grob takav da naresi.

25 Što su zvizde? Jeda očita
posli smrti svidočanstva,
da je on bio sunce svita,
svitlost crkve i krstjanstva?
jer kad sunce umruć zajđe,
30 za njim svitlost zvizdâ izajđe.

Ili jerbo on cvileći
običava njih gledati,
dugo njega ne videći
došle jesu za zaznati,

35 Ignacija dragi gdi je,
je li živ još ili nije?

Zvizde drage, svrhu vas gori
Ignacija sad pribiva,
u nebeskih živuć dvorih
40 Boga ljubi, Boga uživa.
To bi dao odgovora,
da snidoše zvizde ozgora.

Zvizde jesu iskre, koje,
kao pepeo kad se gane,
45 od ljubavi one svoje
tilo sipa na sve strane,
jer dokle je on živio,
vas je živi oganj bio.

Eto što su zvizde nove!
50 Zvizde slavne svrhu naravi,
lipše od rajskih zvizdâ ove,
jer su zvizde od ljubavi,
svite zato, da svit vidi
i da ljubav čudnu slidi.

55 Ali što se ja usudih
pisat slabim perom mojim?
Nisu za to pera ljudi,
zvizde pišu zrakam svojim,
Ignacije puna dike
60 da sja ljubav po sve vike.

Primoguci i srdce nadvladajući uzroci (Zagreb 1760.), str. 64-67.

6 [Rane sv. Franceška.]

O tko će mi sada dati
pero iz krili Serafina
za dostojno ispisati
ljubav Frane i Božjeg sina!
5 Pero svita umrloga
ne zna ispisat čuda ovoga.

Nut što prava ljubav može!
Ljubitelja ljubljenomu
sad Franceška čini, Bože,
10 priličnoga Sinku tvomu.
Doisto je svemoguća,
ljubav prava i goruća.

Nek Franceško habit svučē,
da je Isukrst, svatko reče;
15 a da Isukrst njega obuče,
drugo reći nitko ne će
nego: "Ovo je pravi Frano,
čudo od ranâ svitu znano."

Primogući i srdce nadvladajući uzroci (Zagreb 1760.), str. 142. - Pjesma je u Kanižlića bez natpisa.

7

**Pisma od svetoga Alojzija, mladića
anđeoskoga, Družbe Isusove.**

Jur bijaše tužna i mukla,
suzeć rosom, crno ruho
kao za suncem noć obukla,
i jur stiže doba gluho.

5 Ne čuje se duša živa,
muče ptice, muče ljudi;
sve je nimo, sve počiva,
što se ob dan čuje i trudi.

10 Jer oda sna pritisnute,
koji noćjom gospodari,
kano da su mrtve, šute
sve na zemlji žive stvari.

15 Svi poslovi, premda virni
i na službu hitri, muče;
u počinku leže mirni,
nit tko siče, nit tko tuče.

20 Nitko od njih prvo ne će
od postelje da se dili,
nego kad jim zora reče:
"Ustanite, dan se bili."

Istirane van prid vrati
leže brige, jer unutra
uliziti im pokoj krati
do biloga opet jutra.

25 Brige, rekoh, leže vani
nit u sobu smiju unići,
nego ako koja urani,
da poslove tira k svići.

30 Ali mloga ne iziđe,
jerbo srdce grize u noći,
ili ne znam kako uniđe
i unutra muče skoći.

Trud umoran, koji znojom
ob dan lice svoje obliva
35 ili pamet brigom kojom
muči, pokoj svoj uživa.

Trud gospodski na mehkomu
razteže se perju i ziva,
a ubogi na oštrumu
40 sincu i slami opočiva.

Opočiva svatko od dila,
jer da trudi brez pristanka,
smaknula bi tilo sila
prije svoga smrtnog danka.

45 Zato narav, naša mati,
za trud vrime danka cila,
a odredi mudro dati
noć za pokoj trudna tila.

50 Ali eto mladić, koji
provest dneva dio veći
na kolini trudan svojih
običajan je moleći,

koji od žuljâ ne mogući
veće klečat pada doli,
55 ne počiva, neg plačući
na tle licem prostrt moli.

Aloizak, mladić trudan,
on i u to jošter vrime
ne počiva, nego budan
60 s Bogom opći i Bog š njime.

To je pokoj, koga umrli
naš anđelak zato oblubi,
kao anđeli neumrli
da dan i noć Boga ljubi.

- 65 Kada ljubeć tako uzdiše,
što se zgodi u po noći,
znadu, koje to vidiše,
bdeći zvizdâ sjajne oči.
- Budne zvizde kroz prozore
70 zavirujuć u njegov dol
čuđaju se, prvo zore
u to vrime da on moli.
- Kakva oka, još od toga
časa nitko nije vidio,
75 il je plava il crnoga
anđeoski mladić bio.
- Zna on, da kroz otvoreni
prozor oka gledajuća
soba srдца ostudeni
80 od ljubavi Božje vruća.
- Zna on, kako zla svakoga
misti, riči, grišnih dilâ,
tako i oči od groznoga
plača jesu gorka vrila.
- 85 Zna on, da su vrata oči
i da kroz njih iznenada
usrnuvši napast skoći
i od srдца grad nadvlada.
- Zna, da oko jest luk; znade,
90 da je pogled strila čudna,
striljcu istom smrt zadade,
kad se od oka pruži bludna.
- Znade, da je i u šali
pogled munja, časom mine, -
95 munja, koja srđce opali,
ako i krajem oko sine.
- Znade on, što po jednomu
namignutju more slidit.
Jao, mlogoj i mlogomu
100 smrt je bila istom vidit.
- Znade, i zato nije bila,
koja će se falit moći,
u svem dvoru jedna vila,
da on na nju svrnu oči.
- 105 Ah, što rekoh, da bi znao
on za lice vile koje,
kad očima nije dao
gledat lice majke svoje!
- Što je ovo nego čudo
110 umrtvenja, da ćud mlada
tako uzteže oka udo,
ćud sve vidit i znat rada.
- Ah, boji se oka svoga,
da mu srđca ne izdade,
115 zato nit mu vidit koga
niti da se vidi dade.
- Nego jerbo uzdišući
slobodnije brez svidoka
roni suze uzdižući
120 on obadva k nebu oka,
- zato i zvizde to videći
čuđiše se, odkud nove
(da su oči zvizde, mneći)
dvi sad zemlji zvizde nove.
- 125 Ali što on misli u sebi
moleć, tko nam kazat može?
To je samo znano tebi,
koji srđca vidiš, Bože.
- U te okom od pameti
130 zagledâ se moleć živo,
kao sokolić, kada leti,
upre u sunce oko sivo.
- Kano ista sad prid njime
koja ob noć svića gori,
135 on uzdiše, da sasvime
od ljubavi svete izgori.

Uzdisati kada prista,
rekao bi, koji vidi,
da se dili duša čista,
140 kao liljan vas problidi.

Kao liljan, kad ga vruće
žarkog sunca zrake rane,
on od smrti mljav goruće
blidi, vene, mre i sane,

145 blidi i mladić, vene, sane,
kao da mre, lice gubi.
Ah, nije tu smrtne rane:
ne umira, nego ljubi.

Kripi ljubav slabu mladost,
150 ljubav vlada š njim u svemu;
tila pokoj, duše radost,
duša je duše ljubav njemu.

Srdčanije općeć s Bogom
nit uzdiše niti ječi;
155 miran rukom, miran nogom,
kano svića uprav kleči.

Čudno s Bogom mladić slučen.
i zanešen vas u njemu,
od ćućenjâ vas razlučen,
160 mrtav svitu je u svemu.

Mrtav svitu mrtav nije,
živ je među rajski kori;
ne zna srićan on sam, gdi je,
doli tilom, dušom gori.

165 U to prem u gluho doba
kao da noć crna minu:
eto, čudom jasnim soba,
kao da je podne, sinu.

I doleti čudna diva,
170 nebeska je ljubav bila,
koja tamni mrak nadsiva,
kad leteći stere krila.

Kleči mladić nit se smuti;
obsinut se odmah siti
175 i u srcu svomu oćuti,
da imade ljubav biti

Što je ljubav? On sam znade,
koji ljubi: višt je tomu,
jer u srcu on imade
180 svidoćanstvo od nje svomu.

Nitko reći smio ne bi,
da je diva ono, što je,
jer prilićna nije sebi
niti ima ruho svoje.

185 Nju rumena ne odiva
navezenim cvitjem svila,
niti plamen zlatni siva
iz puštenih doli krila.

Neg je svita na njoj lužna,
190 od pokore, scinim, tkana,
koju ona nosi tužna
u pokornih vrime dana.

Ne more se svita reći,
neg je kostret, muka tila,
195 kostret dlakâ od bodećih
naježena strašno bila.

Vele blido lice ima;
od ljubavi i to slidi:
koji žežćje ljube, njima
200 vene lice i problidi.

Nejma luka niti strilâ,
nego pojas od kostreti,
s kojim stežu bisnu tila
nepodložnost ljudi sveti.

205 I još k tomu pet užićâ,
koje da mah ne razveže,
u bić jedan od pet bićâ
zaglavljujuć uzlić veže.

Na svakoga kraju ostružna
210 jedna ljuta zvizda visi;
jao tebi, puti tužna,
jer se tebi priteć krisi.

Da je strašna puti diva
Ljubav prava, mile oči
215 i iz prsa koji siva
plamen čisti to svidoči.

Onda reče: "O Gonzaga,
uzmi, sinko, darak novi!
Ne plaši se, dušo draga,
220 od Ljubavi dar je ovi.

Služiti se š njim spomeni,
kripost čudnu on imade:
priličniji biva meni,
š njim koji se služiti znade.

225 Pojas oštri, bič nemili
s pokornimi udarcima
u srdašcu plamen mili
probuditi jakost ima."

Zagrlivši onda njega,
230 svoj mu oštri duh nadahnu,
a iz srдца mladić svega,
poljubivši dar, uzdahnu.

Kada pojas i bič uze,
priklonivši glavu, kleče
235 i po vedru licu suze
prolivajuć ovo reče:

"O Ljubavi, malo znana
divo svitu, odkud jesi?
Mila iznutra, strašna izvana,
240 znadem, da si iz nebesi.

Jer došastje odmah tvoje
ja oćutih: kad ti dođe,
sladak onda srdce moje
i radostan plamen prođe.

245 Neumrla divo, tebi
na ovomu daru fala!
Ni za zlato dao ne bi
ni za biser, što si dala.

Dražji od zlatna lanca meni
250 jesu užići darovani;
dražji pojas je kostreni
neg biserom pasac tkani.

Dražje su mi ovog biča
neg nebeske zvizde jasne,
255 meni od njih bolja srića
i od veće sviće hasne.

O Ljubavi, o Ljubavi!"
Slatko to njoj govoreći,
jerbo Ljubav njega ostavi,
260 ne znam što kti višje reći.

Pogledavši milo samo,
ne kti ona odgovorit;
pogled rič je, kako znamo,
Ljubav okom zna govorit.

265 Kada dakle diva odleti,
jer što okom reče, znade,
zato onda mladić sveti
boke gole pasat stade.

Ah, ne paše, nego veže
270 tilce svoje, čista divca,
i nemilim uzlom steže,
kao da nije većeg krivca.

Kostrene ga igle bodu;
a on: "Ja ću, puti, tebe!",
275 da mu srdce ne probodu,
ljut na kostret, ljut na sebe.

Ali nuto čuda š njime!
Premda puše siver ljuti,
košuljicom u po zime
280 pokrit zime on ne ćuti.

Il je čudo ili nije:
nije zime njemu bilo,
jer tim žežćje kostret grije,
čim ostrije bode tilo.

285 A kad uze bič zvezdasti,
zvezde, straža vedre noći,
trepte od želje, doli pasti
hotile bi, da je moći.

Jedna drugoj, željna snići,
290 trepteć kano namigiva
i nju, je li hoće ići,
kano pita i poziva.

Ne da i one njega rane,
nego od muke zvezdovite
295 kako mogu da obrane
svoje, jer nebesko, dite.

Vidi im se, manje nije
divičanskog tila misto,
koje udrit misli i smije,
300 od istoga neba čisto.

Dakle uzamši bič - ah, tko će
sada okom suhim štiti
boj krvavi, koji poče
proti sebi on sam biti?

305 Svetosrdit na put svoju
kao jurišom udre s biči,
da ju umrtvi, u tom boju
ne pristajuć rukom sići.

Kako silno, tko će izreći,
310 kad na silu prvog maha,
iz daleka to videći,
iste zvezde trepte od straha?

I skrisuć se pet iz svoga
poletiše mista doli
315 ili od straha krvavoga
ili od ne znam kakve boli.

Ako nije jošter tomu
drugi uzrok, jerbo znadu,
da na krugu dati svomu
320 zvezdam ljutim misto imadu.

Siče mladić svetoljuti
s desna sada, sada s liva,
kano krvnik svoje puti:
ah, što si mu, puti kriva?

325 Gledajuć to iz kuta
samosvojna Ljubav pade,
il je tužna, il je ljuta,
i uzdišuć opet stade:

Svila od tkanja crvenoga
330 odiva ju vrlo mehka,
jerbo od tvrda i oštoga
uklanja se iz daleka.

Nije Ljubav, nego krije
pod imenom ovim sebe;
335 zlotvorice veće nije,
da te smakne, ljubi tebe.

Ne će da se s kime mrazi,
nije nagla, ide muče.
Tihom nogom budno pazi,
340 nit tko čuje, kad se uvuče.

Nakazan je čudna; znade
prominjivat lice svoje,
da se lasno ne poznade
ni od mudrog oka, tko je.

345 Naličje je ona višta
različito uzet na se;
brižna nejma posla ništa,
nego da se brine za se.

Uzme gladna lice sada,
350 sada uzme nemoćnika,
sad' od žeđe kano pada
veseloga ištuć lika.

Sad se licem potribita,
kad zaželi štogod, služi;
355 premda zdrava, jaka i sita;
još uzdiše, još se tuži.

Kad je kriva ili traži
što od koga, sva je mila:
gladi, maže, svoje laži
360 krijuć veli, da je sila.

Lisićeći mudro šara,
zna izmislit uzrok lipi:
inadi se, prigovara,
doklem s himbom um zaslipi.

365 I u kratko: ova vila,
mekopotne vele ćudi,
za raskošje samo tila,
premda mrzi na trud, trudi,

da se tilo sladko pita,
370 da na perju opočiva,
da ga odiva mehka svita,
da što želi sve uživa.

Što je mučno puti, od toga
odstupiti mudro znade,
375 a na glas se tilesnoga
umrtvenja sva pripade.

Zato davno s posti i biči
uplašena ni na oči,
premda vrlo željna ići,
380 k Aloizku smije doći.

Nego kano jedna mati
nad jedinim sinkom cvili,
kad ga mrtva u grob prati
i od groba kad se dili,

385 "Jao" više, trga vlase
i ludo se na smrt tuži,
naričujuć ne zna za se,
vapi, da se s sinkom združi.

Tako od gorke ona muke
390 i nutarnjeg srdca jada
pletuć, kršeć, dižuć ruke
naricati poče tada:

"Jao kamenoj, jao meni,
od tebe li tako mlada,
395 ljubo, cvitak moj rumeni,
ja se crna toga nada!

Ah, ja ćutim rane tvoje,
krv se moja tu izliva.
Što si, puti, srdce moje,
400 sto si, reso moja, kriva?

Ni za napast zna put čista;
od razuma prve zrake
stražaše ga milost ista
i od nehotne bludi svake.

405 Kao u prvo ono vrime
tako svete misli same
upravljaje vazda š njime,
kano niti ne zna za me.

Ali i da je što put kriva,
410 odviše je nego dosti,
što podnese teško živa:
stani, o ruko, sići, prosti!

Mekopotno, jao, ditešce
što je krivo? Jao, s posti
415 umrtveno jur tilešce
stani, o ruko, sići, prosti!

Nek zlotvorci s krvjom peru
starosidne opakosti,
neka koru leđâ deru:
420 stani, o ruko, sići, prosti!

Neka izbija, neka pije
bič krv grišnu do sitosti,
ova krvca grišna nije:
stani, o ruko, sići, prosti!

425 Jao, što reče, kad zaznade
tužna majka! Od žalosti
znam da na po mrtva upade:
stani, o ruko, sići, prosti!

Moja hrano, moja diko,
430 reče, dosta je ljutosti,
krvca je tvoja moje mliko:
stani, o ruko, sići, prosti!

Nije li ti majke milo,
ako tvoje nije slabosti?
435 Krvničko je ovo dilo:
stani, o ruko, sići, prosti!

Nisi ti zvir, ti si prvi
cvitak roda i mladosti.
Ah, dosta je veće krvi:
440 stani, o ruko, sići, prosti.

Jao, ne staje! Jao, što je?
Mori ljućje brez milosti
tilce svoje, srdce moje:
stani, o ruko, sići, prosti!

445 Jao, slušaj, ćudi mlada,
nisi mudra još zadosti;
slušaj, da te razlog vlada:
stani, o ruko, sići, prosti!

Ah, nije to put pokorit,
450 to je sila od bisnosti,
to je istog sebe umorit:
stani, o ruko, sići, prosti!

Jao i pomagaj, sada
ranu smrtnu bič do kosti
455 prosiče mi! Snaga pada:
stani, o ruko, sići, prosti."

Ali on gluh nju ne ćuti,
mući sebe kano roba;
udaracâ od priljutih
460 zvizde zveče, jeći soba.

Ona, kano da zadade
udarac joj smrtnu ranu,
teško dišuć ječat stade:
"Ajme, živa ne osvanu!"

465 "Jao meni!" cvili samo
niti višje što izusti,
nego ode, ne znam kamo,
nit se ikad vidit pusti.

Ode krijuć lica svoja,
470 ne ostade, scinim, živa:
ali mladić još od boja
krvavoga ne počiva.

Boj on bije, niti nije
koji može pravo znati,
475 ili jače boj on bije,
ili jače boj on pati.

Kao vitezić boj on bije,
kao mučenik boj on pati:
kojom ćeš ga pristojnije
480 falom, pismo moja, zvati?

Krv iz britkih vrije ranâ,
ako li je krv od tila,
a ne suze od liljana
ili od ruže krvca bila.

485 Mladić, cvitak odabrani,
priličan je obadvima,
jer čistoću od liljani,
a od ruže ljubav ima.

I još siče! Što Propeta
490 Ljubav podni, promišljava,
nit se tiši ljutost sveta,
premda je put sva krvava.

Peterostruk bič držeći
misli od pet ranâ svetih,
495 na svojim željan pleći
da jih, kako može, osveti.

Nit se od sile leđa plaše,
što se vrućkom krv izliva;
kad on ljutim bičem maše,
500 većma ljubav probuđiva.

Od ljubavi srdce vruće
s tim još mnogo žežćje vrije,
s čim put što mu je moguće
ljuće trza, síce, bije.

505 Ali nuto, vas se od toga
krvnog znoja on snebiva;
kada pada, on istoga
sebe onda pridobiva.

510 Pada mladić ne od ruke,
nego od ognja nutarnjega;
sila ove slatke muke
u nevrime smiče njega.

515 Uto k njemu licem blagim
i nebeska Ljubav stiže
i pogledom svojim dragim
pokripljena gori diže.

520 A on kano od radosti
da procvate, kad mu reče:
"Stani, o ruko, sići, prosti!
Aloizko, dosta je veće!

Ah, kakva te vidim sada!
Srični bići, kostret srična!
Ah, takva te gledam rada,
jerbo vidim meni slična.

525 Ah, moj blidi i rumeni,
od mene si ti blid bio;
a i rumen sad mi jesi,
većma rumen neg blid mio.

530 Većma rumen, jer tekuća
po svem tilu krvca tvoja
mila mi je i goruća
od rumelke svita moja.

Milu zovem moju svitu,
kad se njome ja odivam,
535 kao ruža cvitja kitu
dive ostale ja nadsivam.

Kad još svita ruho svučješ,
u crnoj mi ubog sviti,
koju u Rimu ti obučeš,
540 većma mio hoćeš biti.

Spomeni se, sinko, od toga!
Nebeskim će glasom zvati
tebe u Društvo Sinka svoga
Diva, od dobrog svita mati.

545 Spomeni se, rekoš, od toga,
na te silom kad nasrnu,
da te svita od ovoga
himbe i laži svita odvrnu.

550 Prvo neg ćeš u Rim doći;
tvrđa od gvozdja, sva od zlata,
kroz koja ti valja proći,
najdeš svita taštog vrata.

555 Najdeš stražu, koju ima
vazda bdeću svit na vratih,
sva raskošja, da te š njima
od svetoga puta odvrti.

Prvorodstvo s blagom svojim,
kralja španjskog zlatne riči
i sve, što svit daje, tvojim
560 odlukam se hoće opríci.

I još tebi na put stane
od zaprikâ teško brdo,
dok se ćaćka tvoga gane
tri godišta srdce tvrdo.

565 Ne omekša on pridobit,
nit ga roneć suze prigneš,
neg zapriku tu ćeš probit
s bičom, da što želiš, stigneš.

Onda će se ćaćko umolit,
570 kad da krvcu točiš vidi,
reći ne mogući odoliti:
"U ime Božje, sinko, idi!"

Sad za ures od nebesâ
odnesti ću ja pet zvezdâ,
575 da se novog od uresa
nakićeno nebo gizda.

A kapljice krvce tvoje
obratit ću na rubine.
Eto, kruna jasna ovo je
580 za te, mali Serafine.

Kad na vrh svoj bude doći
litnje sunce, da se vrati,
nadodavši ono noći
vrime, koje dnevnu skрати, -

585 kad na vrhu, rekoš, stane
litnje sunce, još u noći
viditi ćeš da ti svane,
kad umrle stisneš oči.

I kad jurve zemlja tilo,
590 a dušicu čistu prime
rajska u vičnje slava krilo,
slavno tebi stigne vrime.

Otvore se rajski dvori,
i vidit će jedna diva
595 uznešena duhom gori,
kako slava tvoja siva.

Onda ću ti mučenika
od ljubavi ime dati:
ime ovo, ova dika
600 slavno u vike hoće sjati."

Kad mu Ljubav proročica,
kako rekoš, kaza od svega,
sinu zrakom milog lica
i izčeznu izprid njega.

605 A mladićak Bogu mio
da je čovik on brez tila
ili anđeo s tilom bio,
rič je ljudî od njeg bila.

To je znano, tila svoga
610 neprijatelj veći posta
i od ognja nebeskoga
on do smrti goruć osta.

I još onda, ne mogući
sebe mučit, prosi biče,
615 da ga tuđa ruka muči,
da ga na po mrtva siče.

Toliko se onda uzmoža
i žestoko ljubav planu:
buduć kosti i suha koža
620 kao cvitak on usanu.

Ne usanu nit izgubi
cvit života mladić srićni,
Boga ima, vidi i ljubi,
to jest: žive život vićni.

625 Žive i želi, oganj vrući
da se i u nami on probudi.
O mladiću primogući,
na pomoć mi sada budi!

Primogući i srdce nadvladajući uzroci, Zagreb 1760, str. 222-246.

8

[Pripovijest o mladiću Urbanu.]

Poznati ćemo takojer, da je i u kasnije vrime ljubav veoma kriposna, kako poznade nikoji mladić po imenu Urban. Događaj ovi viđen je više putâ na prikazi iliti komediji. Zašao bijaše s puta on u mladosti svojoj, i kano u tmuni otišavši daleko, zaplete se u trnje opačinâ svojih. Ali posli prosvitljen po milosti Božjoj, kada očuti u srcu svomu opomenu Duha Svetoga, vrati se natrag i zloće svoje, a navlastito zle prigode i opako društvo, poče plakati. Onda, kano da mu sunce u mraku prosinu, poznade nevolju svoju razmišljajući, koliko je gorko rastaviti se od ljubavi Isukrstove. U to doba cvilećemu ukaza se anđeo stražanin, koji ga sobom povede. Ali kamo? U betlemsku štalicu. Ah, tko ne bi takvoga rukovođu slidio? Došavši na misto vidi - nuto čuda novoga! - vidi sunašce nebesko, vidi ditešce božanstveno ležeće u zibki među Marijom i Jozipom. Začudi se - i tko ne bi? - gleda, misli, lice prominja i stade uzdisati:

Gdi sam, kakvo vidim misto?
Vara li me oko moje?
Ili vidim što doisto?
Il je sina? Ne znam, što je!

25 Ljubav tebe vrže na to,
da Bog jesi ubog tako,
od koga je srebro i zlato,
zemlji i nebu blago svako.

5 Počivam li? I san, koji
spavajućim svašto laže,
u prikazah meni svojih
to viđenje novo kaže?

Ljubav u tu tisnost spravi
30 tebe među dvi živine,
koga nebo kralja slavi
neizmirne veličine.

10 Ne znam, što je: s jedne strane
vas od straha da se smutim;
s druge, kao da odahne
srdce moje, opet ćutim.

Ljubav svezâ s povojimâ
i ručice male povi,
35 koje drže s prsti trima
vas zemaljski okrug ovi.

15 Čini mi se, da mi sinu
kao munja iz oblaka
i prosvitli slipu tminu
uma moga jasna zraka.

Ljubav ti je ta prostrla
malo sinca, malo slame
i učini tebe umrla,
40 slaba, gladna, žedna za me.

20 Znadem, što je, o ljubavi!
Priliku mi kažeš tvoju:
da se vratim na put pravi,
probuđuješ ljubav moju.

O ljubavi, o čudesal!
O Isuse, što ti vratih?
Čudite se, o nebesa:
s nespoznanjem još ti platih!

Vidim, s dvora ti rajskoga
u štalicu, Bože, sajde,
da me crvka zemaljskoga
ljubav tvoja ište i najde.

Ova Urban izgovorivši, ne znam u kakvu se misao zanese i stojeći kanoti okameni. Stajahu pako ondi dvi nebeske dive: s jedne strane jaslica diva svima grišnikom željna i pridraga, imenom Milosrđe Božje, držeći u ruci zelenu od masline kiticu; s druge pako strane druga diva, po imenu Ljubav Božja, držeći duplir plamenom čisto bilim milo gorući. Srićan mladić! Zašto bo na njega Milosrđe obrati blage one svoje oči i ono lice dragostivo, koje bi moglo razvedriti naoblačeno nebo, kad rasrđena Pravda Božja skupi crne osvetne oblake pune i teške strilâ gromovitih, da pokara opačine čovičanske. Iz onoga lica prosinuše takojer nikoje zrake kanoti osobite pomoći i milosti primoćne bilig, s kojom mladić ne samo prosvitljen nego takojer i pokripljen usudi se pristupiti k zibki kao no k otaru od oprostjenja i pristolju od milosti. Celiva on bogomilo prisvete nožice i celivajući od različitih kriposti dilâ, navlastito vire, ufanja, poniženstva i ljubavi, diluje; s kako velikom pako srdca skrušena žalostju, ne more se zadosta izreći, zašto bo i on goroko cvileći izkazati ne mogadijaše. Kad započe govoriti, sad mu uzdisanja, što hotijaše izustiti, ne dadoše; sad mu riči goroko ječanje pritrzivaše; sada nutarnjim ognjem uplamenit kaono se prinemože, sad opet od tuge kaonoti okameni, dokle ga opet pogledom svojim Milosrđe i s milim očiju svojih zrakami Ljubav ne pokripi. Tada ti on, kao da oživi, zacvili glasom ovim:

Il je, Bože, led studeni
il je srdce moje kamen,
da ga razbit tvoj ljubljeni
nit mogaše užgat plamen?

5 Ljubav reče, da ledeno
za me ovdî trpiš vrime,
jer mi srdce jest studeno
većma od leda i od zime.

Ljubav reče gorke suze
10 tebi za me prolivati,
jer put srdcu tvrdost uze
i na kamen ledni obrati.

Pukni, pukni, o kamenu,
i led srdca moga pukni!
15 Srdce u suzah i plamenu
plivajuće ne zamukni.

Cvilih: Ajme, Bože, izgubih
mladih litâ cvit i dio!
Dok ne, dok ne tebe obljubih,
20 što sam, gdi sam jadan bio?

O radosno, od mladosti
tužno meni primaliće,
od dobrotâ i kripostî
kamo, gdi je tvoje cviče?

25 Još ufanje meni samo
zeleni se, a ostalo,
s kim se kiti mladost, kamo?
Nit mi niknu, nit je cvalo.

Ah, tko mojim putem hodi,
30 nek me tužna tužan sluša,
živa cvitja da ne plodi
mrtva ljubav, mrtva duša.

Zlo mi društvo ta put kaza
nit bi dosta, da š njim hodim,
35 ako novu po zlih stazah
družbu prvi ja ne vodim.

Ah, i još mi svoje milo
Milosrđe lice daje,
i srdce mi ne bi ktilo
40 da zaplače, da se kajel!

Protecite, vode vruće,
vode suzne, koje liva
srdce ognjeno i goruće
i u srdcu ljubav živa.

45 Ah, o da se srdce moje
od ljubavi sve rastopi
ili u gorke suze svoje
od žalosti da se utopi!

Ćutim. Ali ako i hoću,
50 jezik ne zna moj izreći:
grišno srdce moje poče,
ognjem gorit, suzam teći.

Milosrđe kad me gleda,
gleda sunce, srdce grije:
55 rastapa se tvrdnost leda,
suzna voda vrvi i vrije.

Na ovi način uzdišući pokloni se mladić ne samo glavom nego i još većma priklonitim
srdcem i srdce, koje u ruci držaše, poljubljenomu malomu Isusu prikaza. Ovo srdca pos-
vetilište, da bude Isusu ugodnije, diva Ljubav užeže. I nuto, u oni čas jedan svitlovedri
oganj planu, i srdašce poče se kanoti vosak raztapati, i koliko kapljicâ pade, toliko se ču
riči ognjevitih:

Ah, Isuse, moj pokoju,
moja ljubav, plamen mili,
(ti znaš) silom dušu moju
od srdca mi veće dili!

5 Ah, ljubim te i ljubeći
umrt želim! Smrti, gdi si?
Po tebi ću život steći:
smrt si ričjom, dilom nisi.

Gorim, čeznem! Priljubljeni
10 moj Isuse, ah, sad gdi sam?
Je li srdce moje u meni?
U meni je, mrtav nisam.

Nije u meni. Dakle gdi je?
Gdi je, Bože, srdce moje?
15 A što ištem? Moje nije;
srdce moje sad jest tvoje.

O Ljubavi čudna dara!
O Ljubavi, dosta, dosta!
Eto život moj dogara,
20 višje mrtav neg živ osta.

Dosta živi! Ah, moj Bože!
Ah, ne mogu već živ biti,
jerbo ćutim, da ne može
srdce vrućost tu podniti.

Kad me pako Ljubav gleda,
ah, kako me oganj žeže!
Ćutim, jednog od pogleda
60 da se srdce sve ražeže.

Ćutim: srdce ljubi, žali,
suze ognjene ljubav liva,
žalost suznim ognjem pali,
srdce moje gori i pliva.

25 Eto, sva se moć snebiva!
Hiti duh moj neumrli,
da te ljubi, da te uživa,
da se u vike s tobom grli.

Ah, umiram, jer ne mogu
30 ja umrti! Ah, po smrti
da te u vik ljubiti mogu,
moj životu, daj mi umrti!

Ah, ljubavi, kako gorim!
Ah, kako me slatko moriš!
35 Vidim, hoćeš da izgorim,
da me željnom smrtju umoriš.

Ah, izgorih! Ti me umori!
Venem, čeznem, snaga pada!
Ah, u rajskih čistje dvorih
40 ljubiti ću te nego sada.

Eto padam, teško dišem!
Ah, moj Isuse!... Mrva odahnu!
Veće umiram, evo izdišem!
Jezus, Jezus! Ah, izdahnu!

Jezus!

Srićan mladić u ruku dvoranâ nebeskih izdahnu! Srično i čestito najposlidnje društvo!
Srićna dušica, koju anđeli primiše! U oni čas jedan između njih okruni glavu Urbana zlatnim i cvatućim vincem, a drugi kod nogu vrže daščicu, na kojoj zlatom napisane bijahu riči ove: "Svrha ljubioća", - kojemu slavnomu nadpisu anđeoskomu ja drugi obilatiji nadodajem:

Stani, putniče!
Put života tvoga
uči od mrtvaca ovoga.
Ne gledaj na početak:
5 dan se večerom, život smrtjom fali.
Srićan on nesrićom:
da ne bijaše s puta pravoga zašao,
ne bi tako upravna bio našao.
Tko je ovo?
10 Urban krstnim imenom,
mladić dobe vrimenom.
Star u mladosti:
kripost vrimenita
ne stoji u broju litâ
15 niti u sidoj starosti.
Ne boj se mrtvaca!
Smrt, u sebi strašna i žalosna,
ovdi je ljubezljiva i radosna,
jerbo je smrt od ljubavi.
20 Želiš znati,
tko ga na pravi put obrati?
Anđeoski voditelj,
da mladići nauk primaju,
kakvoga druga sliditi imaju.
25 Mladiću!
Gledaj prvo, s kim se družiš,
da se poslije crn i žalostan ne tužiš.
Staro priričje budi ti za viče:
drug njega izdaje,
30 koji se sam po sebi ne poznaje.
Posta mu Milosrđe Božje anđela
čuvara.
O čudnoga dara!
Da ga Urban vidi očima,
35 koga nije hotio slušati nutarnjim ušima.
Odvede on Urbana na pravi put,
jerbo ga odvede k njemu,
koji "Ja sam put" veli,
i da ga slidimo, želi;
40 koji se radi čovika uputi,
da ga na pravi put uputi.

U betlemsku štalicu zajdoše
i u njoj Isusa maloga najdoše:
jer kano ne imade u Betlemu stana,
45 tako ne imade ni u srdcu Urbana.
Ali što će u jasliah Isus mali,
nego da opet zemlju zapali,
zemlju, srdce Urbana
na milost zvana.
50 Stajaše Jozip i Diva Mati.
Zašto, želiš znati?
Da se Urban po ljubavi priporodi,
gdi se Isus iz ljubavi rodi.
Ovo je uzrok čuda ovoga:
55 Urban će sin Božji postati.
Eto Božića novoga!
Ne dvojmo,
hoće li anđeli "Slava Bogu
na visini" pivati,
60 budući da je veliko veselje
anđelâ svrhu grišnika
pokoru činećega.
Stajahu onde dvi božanstvene dive
u prilici čovičanskoj žive:
65 Milosrđe i Ljubav.
Ukaza jih učovičen Bog
svitu opakomu
i sad ukazuje grišniku svakomu.
Milosrdje njega čeka, da se vrati,
70 a Ljubav, da ga užeže i priobrati.
I nuto, sad čudo počima:
što se zgađa, kad se duša priporađa,
vidi on očima.
Milosrđe ga okom milim pogleda
75 i poče se topit srdce od leda.
Rastopljeno Ljubav užeže
i odmah se razžeže.
Urbano uzdiše,
od slatke sile malo da ne izdiše.
80 Gori i suze liva,
oganj se ovde s vodom sjedinjiva.
Da ne stane goriti,
s uzdasimi ga probuđiva;
da žežćje plane
85 suzami ga zaliva.
Ah, ugodan Isusu plamen ljubljeni,
da od zime ne ostudeni.
Od majke mlaka istoga
dražje su mu suze srdca čistoga.

90 Plamen ovi prigorući,
nebeski budući,
uzhođaše sveudilj gori:
u nebo otiđe,
odkud i priđe.

95 Ovako Urbano dogori!
Ne pitaj sada, tko ga umori,
kad tako izgori.
Ljubav ga životom rastavi,
Ljubav ga životom sastavi.

100 Ovo je ljubioća svrha,
slave puna,
slavna kruna.
Eto ti sada na oči
kruna svidoči:

105 Ljubav zarad svoje vridnosti
kraljica je od sviju kriposti.
Ona,
da je i kripost podložna smrti,
ovako bi želila umriti.

110 Putniče,
eto ti izgleda!
Ne slidi Urbana sasvime,
mlogi ne dovršuje š njime.
Počmi sada, kako je on svršio,
da ne svršiš, kako je on počeo.

115 U ovomu se izgledu vidi:
ako si s puta zašao,
vrati se;
put si našao,
Urbana slidi

120 i u dobri čas idi.

Primogući i srdce nadvladajući uzroci, Zagreb 1760, str. 251-265. - U Kanižlića pripovijest o mladiću Urbanu nema natpisa.

9 Služba uzdržeća uspomenu blagdanâ Marijinih.

Na Jutarnjicu.

Neoskvrnjeno začéce.

Zdrava, Divo slavna, koju
tvoj sačuva sin od zmiije,
da otrovom prvom tvoju
oskvrnula dušu nije!

5 Satrla si ti nje glavu,
jer (najveća što je dika)
on za mater tebe pravu
odabrao jest od vika.

Brez griha si ti začeta
10 nit mu ikad dade mista:
tilo sveto, duša sveta,
sva si lipa, sva si čista.

Na Pofale.

Narođenje B. D. Marije.

Dobro jutro! Noć prohodi.
Radujmo se, Zora siva,
15 Zora, koja Sunce rodi,
narođena danas Diva.

Od njezine sad svitlosti
paklene se tmine plaše:
zdrava, Zoro od milosti,
20 utočište, zdravo, naše!

Isto tvoje svitlo ime
ako u tminah nam zasviti,
slobodni smo vazda š njime:
o Marijo, ti nam sviti!

Na Prvu.

Prikazanje B. D. Marije.

25 Ana majka kćercu vodi
i Joakim, otac sveti,
š njima u crkvu ona hodi,
da se Bogu sva posveti.

Od tri lita mala Diva,
30 cvitak rani, sebe čistu
na dar Bogu prikaziva,
tilo, srdce, dušu istu.

Priličnoga tomu daru
ne vidiše oči svita:
35 prva ona sad k otaru
nosi čista zavit cvita.

Na Treću.

Navištenje B. D. Marije.

O otajstvo, o čudesa!
Kakve glase Diva ćuti?
Ljubav vodi iz nebesâ
40 Sina Božjeg, da se uputi.

Čuvši način, Diva tada
ponizi se i privolji,
službenica činit rada,
što je drago Božjoj volji.

45 Bog čovikom, Diva plodna
po Svetomu Duhu posta:
s majke slavom bogorodna
čudnovato diva osta.

Na Šestu.

Pohođenje B. D. Marije.

Ne da ljubav Divi stati;
50 da rodicu razgovori,
noseć Boga nova mati
po Žudinskoj hiti gori.

Na ljubavi ove dilo
kada Majka Božja stiže,
55 pozdravljenje čuvši milo,
Elizabet glas svoj diže:

"Odkud meni ovo?" reče,
a uzigra Ivan mali,
prorok posta, milost steče.
60 Diva pismom Boga fali.

Na Devetu.

Očistenje B. D. Marije.

Po porodu - što je ovo? -
Diva čeka, da se očisti.
Nije li to čudo novo?
Čistoća se ista čisti.

65 Nije čudo, da podlaže
sebe ovoj zapovidi:
da poniznost svoju ukaže,
obrizana Sinka slidi.

Prikazavši s darom njega
70 Simeunu starcu dade,
a on iz srдца slatko svega
grleći ga pivat stade.

Na Večernju.

Žalosti B. D. Marije.

Tužno vrime Majci dođe,
kad na ljutu stupi goru,
75 mač joj britak srđce prođe,
u gorkomu pliva moru.

Jer kad gleda noge, ruke,
prsa, glavu, lica sveta,
sve u srđcu ćuti muke,
80 na križu je š njim propeta.

Ter još kad se smrtno muči
(o ljubavi, Majko, tvoje!),
kad joj Isus nas izruči,
za sinove primi svoje.

Na Povečernju.

Uznešenje B. D. Marije.

85 Radujmo se Majke srići,
sad kraljuje: nju usili
k priželjnomu Sinu ići
od ljubavi oganj mili.

Nejma moći smrt na tilo,
90 u slavu je rajskih dvorâ
uznešeno s dušom cilo
anđeoskih svrhu korâ,

gdi nju kruni vičnja kruna,
gdi na vas svit oblast prima.
95 O kraljico slave puna,
milostiva budi svima!

Priporuka.

Primi dnevnu službu moju
od blagdanâ, slatka Divo,
i udili pomoć tvoju,
100 u koju se ufam živo!

Za otajstva blagih danâ
oda zla me svakog brani,
u potrebi i nezvana
pomozí me i sarâni.

105 Kad smrt dignu kosu ljutu,
kad mi bude razlog dati
na ovomu skradnjem putu,
ukaži se, da si mati.

Od urâ se ovih tada
110 milostivo ti spomeni:
onda, onda, ako kada,
utočište budi meni.

Onda, Majko, kada moje
mati zemlja prime tilo,
115 pomiluj me, dite tvoje,
primi dušu moju u krilo.

Bogoljubnost molitvena (Trnava 1766.), str. 332-344. Ista se "Služba" nalazi i u Kanižlićevu Utočištu B. D. Mariji (Mneci 1759.), str. 703. i dalje.

10

Pisma od s. Ivana Nepomucena.

1.

Blagdan ovi zvizdam siva,
da se piva
ime slavno Ivana,
koga slave vičnije puna
5 jasna kiti sada kruna,
zvizdam rajskim nizana.

2.

Ali što je čudna ova
kruna nova,
čudo rajske svitlosti?
10 Ona svitlo jest zlamenje,
s neba dato na poštenje
Ivanove kriposti.

3.

Ona svima sad na oči
nam svidoči
15 od viteza blaženog,
da jest izgled spovidnikâ,
nova slava mučenikâ,
kruna reda crkvenog.

4.

Kad ga kralj navodit stade,
20 da izdade
skrovnost svete pokore,
sladke riči njemu daje,
čast i blago obečaje
i sve, što kralj dat more.

5.

25 Ali ganut ne će njega
svita svega
obećanja bogata:
ako će ga kralj i smaknut,
on se ne će ni dotaknut
30 ispovidnog pečata.

6.

Zato sumnjiv kralj, pun jida,
zapovida
silit mukom tamnice,
da mu udilj očituje
35 grihe, koje Ivan čuje,
ispovidnik kraljice.

7.

Zatim da se muči, veže
i razteže,
da se žeže, kralj veli;
40 a on da će žežćje gorit,
da ga hoće većma morit,
slavni vitez to želi.

8.

Kano da on u to vrime
rodno ime
45 slavno hoće skazati:
rodom je iz Nepomuka,
ne će njega, ne, po mukah
kralj krvolok svladati.

9.

50 Dakle podnit ne mogući,
da on muči
ne odkrijuć ispovid,
dozva svoje kralj krvnike,
da se baci usrid rike,
dade bisnu zapovid.

10.

55 Zapovida jošter njima,
da se ima
ob noć bacit skrovito,
ali nima noć i rika
od mučanja mučenika
60 hoće kazat očito.

11.

Sakrit ono nije moći,
što u noći
zvizde s neba gledaju,
koje i iz iste rike
65 ozdol ljute na krvnike
gledajuć predaju.

12.

I nut, Ivan kad priminu,
sva prosinu
rika zvizdam sivajuć,
70 koje tilo prateć slave
i vrte se oko glave,
da ju krune plivajuć.

13.

Svi se čude, što se zgodi,
što u vodi
75 sja nebeskom svitlostjom.
Zvizde s neba jesu snišle
i svidočit zemlji prišle,
kakvom sja on svetostjom.

14.

80 Sja on slavno na nebesi,
sja čudesi
jezik njegov blaženi:
ne boji se smrti ništa,
višje od tristo godišta
jezik cvate rumeni.

15.

85 On je Praga, českog grada,
dika sada,
dika naša velika:
njega kako dar nebeski
slavi brat naš, narod českí,
90 narod slavnog jezika.

16.

Buduć dakle od jednoga
slavinskoga
da smo š njime plemena,
neka i naš jezik njega
95 slavi kako cvit svojega
slavno rumen korena.

17.

O naš slavni odvitniče,
koga diče
vode jasne Moldave,
100 tebe Dunav sad i Drava,
tebe bojna piva Sava,
puk tvoj slavne države.

18.

Čuvaj nas od svake tuge,
ognja, kuge,
105 glada, vojske, bolesti;
ravnaj naše govorenje,
čuvaj ime i poštenje
od jezika zločestih.

Bogoljubnost molitvena (Trnava 1766.), str. 393-395.

11

Pisma od s. Ignacije nebo promišljajućega.

Ignacija, noćnu diku
jasnih zvizdâ gledajući,
roni, ne znam zašto, riku
suzâ vrućih.

5 Što mi plačeš, kad radosno
gledaš nebo, sveti oče?
A on većma još žalosno
cvilit poče.

10 Cvilit poče, sada gori
sada doli gledajući,
i najposlije progovori
uzdišući:

15 "Kada nebo ja pogledam,
kako mrska jesi i ružna,
ako opet na te gledam,
zemljo tužna!

20 Što je cvíće, zvizde tvoje,
koje pada tako lasno,
kad nebeske u vik stoje
cvatuć jasno?

Što je biser tvoj i zlato
prama zvizdam, koje sjaju?
Biser, zlato, sve jest blato
prama rajju.

25 Ako tako je lip sdvora
misto vičnjeg raj života,
kakva unutra i ozgora
jest lipota?

Zvizde lipe, nebo lipo,
30 lipi rajju, koje ne bi
poletilo premda slipo
srdce k tebi?

Ali kako svrhu toga
još je lipši Bog on gori,
35 koji diku raja svoga
za nas stvoril!

40 O moj rajju, Bože mili,
nejmam ovde ja poktija.
Ah, ô da se veće dili
duša moja!

Tebe želi, o Dobroto!
Želi duša sve nemirna,
da te vidi, o Lipoto
neizmirna!

45 Ti si raj moj, tebe uživat
i brez mire i brez kraja
u tebi se naslađivat
raj jest raja."

Ignaciju, koj u slavi
50 svrhu zvizdâ sad pribivaš
i u Bogu po ljubavi
raj uživaš,

isprosi nam, da mrzimo
mi na dobra ovog svita,
55 da za dobra nastojimo
vikovita.

Bogoljubnost molitvena (Trnava 1766.), str. 415-417.

12

Uzdisanje ljubeznivo s. Saverije.

1.

O moj Bože, tebe moga
sa svim srcem ljubim Boga.
Ljubim tebe Boga moga,
i ne samo radi toga,
5 jer ljubećim slave punu
obecajješ vičnju krunu,
ali jer te imam lubit
ili u vik dušu izgubit.

2.

Ne ljubim te samo zato,
10 neg me ljubav žeže na to.
Ah, žeže me ljubav tvoja,
kad procinja duša moja,
da ti, mene zagrlivši
i prisvetu krv prolivši,
15 na križu mi propet jesi,
o moj kralju na nebesih!

3.

Ljubim, kada svu krvavu
ja od trnja vidim glavu;
kada vidim britku muku,
20 rane prsa, nogu i ruku;
kad sva vidim u gorkosti,
sva u tugi i žalosti,
sva u krvi, sva u boli,
sva brez krvi, koju proli.

4.

25 Ah, žeže me ta smrt tužna
smrt prigorka i priružna:
smrt, ljubavi dilo tvoje,
i smrt, dilo zloće moje,
koju podni te ti za me
30 od ljubavi tvoje same -
ti za mene, Bog čovika,
te za mene još grišnika!

5.

Ah, ne bi li, Bože, bio,
ako ne bi ljubit ktio,
35 ja brez srdca tvrdi kamen,
kad me žeže takav plamen?
Ljubim, jer ti ljubiš mene:
srdce moje gori, vene,
da ti, kako mogu, platim
40 i ljubavju ljubav vratim.

6.

Ti si kralj moj, dobro moje,
ti si Bog moj! I ovo je
što mi srdce kano sili,
da te ljubim; Bože mili:
45 ljubim tebe kralja moga,
ljubim tebe moga Boga,
ne će u vik srdce moje
od ljubavi pristat tvoje.

Bogoljubnost molitvena (Trnava 1766.), str. 426-427.

13 Pisma od s. Saverije

Proviđenje Božje njemu prikazuje, što ima trpiti.

PROVIĐENJE:

Saverijo, što tuguješ,
kad Indije ime čuješ?
Što li, kad ju ti spomeneš,
goriš, veneš?

PROVIĐENJE:

Gledaj more priširoko,
izmirit ga ne će oko!
Kud ćeš? Gdi jest nebo s vodom,
luka brodom.

SAVERIJA:

5 Gorim, venem, Gospodine,
u Indiji da prosine
slavno ime Isusovo,
sunce novo.

SAVERIJA:

25 Višje, višje, Gospodine!
Da je veće još širine
ovo more, želim ići,
želim prići.

PROVIĐENJE:

10 Znam, da želiš ti svit novi
prosvitliti, jer je ovi
tisno polje velikomu
srdcu tvomu.

PROVIĐENJE:

30 Gledaj onde srčbu mora,
gdi vodena s pinom gora
sad se u oblak pruža, sada
u jaz pada!

15 Ali gledaj iz daleka,
što ćeš trpit, što te čeka,
kuda prije imaš proći
nego doći.

35 Ne vidiš li lađe one,
kako pije smrt i tone,
s daskom život jednog samo
pliva amo?

SAVERIJA:

20 Svaku onu ja teškoću
i još višje podnit hoću,
da poštuje svit on tavni
križ prislavni.

SAVERIJA:

40 Višje, višje, nek se more
još u višje pruža gore,
nek smrt i grob moga broda
bude voda!

PROVIĐENJE:

Vidiš, kud ćeš more brodit,
kud po suhu imaš hodit?
Gledaj sad u onih tminah
vrh planinâ!

SAVERIJA:

Višje, višje, Gospodine!
Neka ljute sve živine
na me skoče, kolju, deru,
dave, žderu!

SAVERIJA:

45 Višje, višje, Gospodine!
Da su višje još planine,
da je višji onog briga
vrh od sniga!

PROVIĐENJE:

65 Eno, gledaj, kako vrvi
mnoštvo žedno tvoje krvi
idu čete bisno ljute
striljat u te!

PROVIĐENJE:

50 Gledaj polje onde pusto
i za njime trnje gusto:
kuda hoćeš bos unići,
gdi izići?

SAVERIJA:

Višje, višje, Gospodine!
70 Zarad duše ja jedine
ako imam i umrti
od sto smrti!

SAVERIJA:

55 Višje, višje, Gospodine!
Nek se trave sve promine
u trn, bit će trnje kita
mekog cvita.

PROVIĐENJE:

Sve, što gorko jest i teško,
imaš trpit, ô Franceško:
75 Indija jest sve nevolje
plodno polje.

PROVIĐENJE:

60 Vidiš onu zvirad ljutu,
tvoju živu smrt na putu?
Vidiš biljeg nemilosti,
bile kosti?

SAVERIJA:

80 Gospodine, višje mukâ
nek mi šalje tvoja ruka:
želim trpit sve viteško,
što jest teško.

Indijansko premda polje
plodno svake jest nevolje,
Gospodine, višje velim,
višje želim!

PISNIK:

85 Saverijo slavni, koji
plod uživaš trudâ tvojih,
komu od trnja cvate puna
slave kruna,

pogledaj nas u dolini,
90 što mi, tužnog otca sini,
podnosimo ovde dužni,
krivi i tužni!

Isprosi nam ustrpljenje
i za grihâ oproštenje
95 sve podnosit protivnosti
u radosti!

Bogoljubnost molitvena (Trnava 1766.), str. 432-436.

14 Pisma od s. Alojsije.

1.

Alojsijo, rajsko dite,
raja cvite!
Kojim zvati imenom,
il liljanom bilim hoću
5 tvoju ljubav i čistoću
ili ružom rumenom?

2.

Priličan si čudno njima
obadvima
ti duhovnom lipotom:
10 oni jesu dika cvićâ,
dika jesi ti mladićâ
tvojim čistim životom.

3.

Liljan, koga držiš, što je
nego tvoje
15 biljeg pravi čistoće?
Kako liljan čisto bili
ona sja u tvojih dilih
brez oskvrni i zloće.

4.

Anđeoske postidnosti
20 u mladosti
on je tvoja prilika:
anđela te zemalskoga
i na zemlji nebeskoga
jedni zvaše čovika.

5.

25 Ali odkud tu čistoću
i biloću
ti i liljan imate?
Nebeska ga rosa goji,
nebeska te milost doji,
30 sve ozgora primate.

6.

Ti u mladih litâ cvitu
biše svitu
čudo Božje milosti:
nit te sina bludna smuti,
35 niti tvoje kad očuti
srđce iskru bludnosti.

7.

Po Mariji dobi ovu
milost novu,
kad se ti, sin ljubljani,
40 prid otarom njoj ukaza,
kada Bogu tvoj prikaza
liljan neoskvrnjeni.

8.

Zato da cvit tvoj u mistu
gojiš čistu,
45 Diva tebe svitovâ:
"Idi u red Isusove
Družbe, u nju tebe zove
sveta volja njegovâ."

9.

50 I nije li u ovomu
duhovnomu
vrtlu cvao čistije?
Kako bilo u crnomu
jest u redu on svetomu
sjao mnogo svitlije.

10.

55 Ali liljan dosta nije:
ruža gdi je,
da te ona proslavi?
Kad se ruža zarumeni,
zlamenje je ona meni
60 tvoje svete ljubavi.

11.

Ne mogaše ljubav vruću
i goruću
tvoja sakrit dušica,
jer na rič od Božjih stvarî
65 lišce ti se sve zažari
kano ista ružica.

12.

Kano ruža ti od tvoga
sunca Boga
opet vas blid postade:
70 poče venut, čeznut, sanut,
da ćeš, misle svi, izdanut;
živ ljubavjom ostade.

13.

A što put je, koju moriš
i pokoriš?
75 Ruža u trnju oštromu:
nju dan i noć kinjiš, mučiš,
postom, biči trpit učiš.
Jao tilu slabomu!

14.

Jao, teče sila krvi
80 na bič prvi
od priljute desnice:
kao ružam posipane
čistom krvjom poštrapane
crvene se podnice.

15.

85 Tužna mati to videći
i misleći,
da ćeš smrt si zadati,
uzbojâ se, biče uze,
a i mene strah obuze
90 od tog više pivati.

16.

Alojsijo, već je dosti:
stani, prosti
tilu tvomu čistomu!
Podaj meni biče tvoje,
95 da isplatim zloće moje
ja na tilu grišnomu.

Antun Kanižlić: Pjesme iz molitvenikâ

17.

Zato ruže odabrane
i liljane
mi hoćemo kupiti,
100 vince viti pivajuć
i sveto se radujuć
tebe slavno kruniti.

18.

Divče slavni, za nas moli,
koji doli
105 još boj s tilom bijemo:
da čistoću čuvajuć
i ljubavjom svi gorući
k tebi srićno stignemo.

Bogoljubnost molitvena (Trnava 1766.), str. 454-457. - U Malu bogoslovicu od g. 1766. i 1773. (str. 236-238) uzeo je Kanižlić devet strofa ove pjesme (1, 2, 3, 4, 10, 11, 12, 17 i 18) kao posebnu pjesmu.

15

Pisma od s. Ivana Franceska Regis, Družbe Isusove misionara, odvтника od s. Poslanja.

1.

U raj oko od pameti
naše sada dignimo,
gdi su jasni dušâ svetih
kori, da jih vidimo;
5 gdi on, koji ne počiva
trudeć dugo i teško,
slavom zvizde sad nadsiva
sveti Ivan Francesko.

2.

Čudnovato ono tvoje,
10 o Ivane Francesko,
ove slave dostojno je
ustrpljenje viteško;
dostojna je neizmorna,
svakog željna pomoći
15 ljubav tvoja, služiti virna
ob dan i u ponoći.

3.

Put zapričit njoj visoki
ne mogoše brigovi
ni led sklizak ni duboki
20 po dolinah snigovi.
Uz brig često ti ničice
padajuć bi išao
i po ledu račimice
puzajuć bi prišao.

4.

25 Žalio si uzdišući
gorko, da puk seljanski
gine u vik ne znajući
pravo nauk krstjanski:
da za marše, koje pase,
30 većma neg za dičicu,
većma pomniji nego za se
i za svoju dušicu.

5.

Zato učiti dicitu milo
svrhu drugih poslovâ,
35 tebi ovo sveto dilo
briga prva bi ova:
kad bi s marvom gdi pastire
na plandištu vidio,
da otajstva prave vire
40 učiš, nji bi slidio.

6.

Sladak tebi trud bijaše,
kad bi vazdan hodio,
da posvuda vire naše
slavu bi rasplodio;
45 kada bi se ti kućarce
obilazeć mućio,
zapuštene da bi starce
nauk Božji učio.

7.

Sad na dobro bi pokorne
50 milo nagovarao,
sad bi oštro nepokorne
tvrdog srдца karao;
glad i žeđu podnoseći
sad bi pripovidao,
55 do po noći puk vrveći
sad bi ispovidao.

8.

Koliko si ti grišnikâ
na put pravi vratio
i kalvinskih zabludnikâ
60 na viru obratio!
Nejma broja srdcâ tvrdih,
koja na pokajanje
po dolinah i po brdih
ganu sveto Poslanje.

9.

65 Rad ljubavi i dobrote,
koju svima nosaše,
dičica te i sirote
otcem svojim nazvaše:
ti sam proseć sirotice
70 gladne jesi hranio
i žalosne udovice
od progonstva branio.

10.

Nije bilo nemoćnika,
kada bi ti doznao,
75 koji tebe pomoćnika
ne bi udilj spoznao.
I sad, premda pomoćnika
i drugi te imaju,
osobitog odvitnika
80 seljani te pivaju.

11.

To svidochi nam očito,
o Ivane Franceško,
prije malo, glasovito
selo sad Laloveško,
85 tilo tvoje gdi počiva
i slavnoga kod greba
ufajućim u te siva
čudna pomoć iz neba.

12.

Zato sada molimo te
90 mi dičica uboga,
razgovori nas sirote,
isprosi nam od Boga,
da dobarce čuva naše,
vrime dade ugodno,
95 nami krušca, marvi paše,
lito zdravo i rodno.

13.

Isprosi nam milost svima,
da od sada po selih
svaki učit pomnju ima,
100 u tomu se veseli;
da se Boga mi bojimo
i od griha čuvamo,
da mu vazda ugodimo,
falu u vik pivamo.

Mala i svakomu potribna bogoslovica (Trnava 1773.), str. 234-236. Istu pjesmu imaju i izdanja od g. 1766. (str. 234-236) i od g. 1764. (str. 249-251).

RJEČNIK

Alojzije, sv. - v. Gonzaga

bilig - biljeg, znak

duplir (tal.) - dvokraki svijećnjak

Franceško Saverijo - v. Saverijo

Gonzaga, Alojzije sv. (1568-1591) - tal. redovnik Družbe Isusove. Poznat kao "djevičanski mladić" jer je kao paž na dvoru u Firenci položio zavjet djevičanstva. 1585 stupa u Družbu Isusovu, odrekavši se markgrofovstva. Zaštitnik mladeži i studenata.

habit (lat.) - redovnička halja

Ignacije, sv. - v. Loyola

inaditi se - inatiti se

Indija od izhoda - Istočna Indija (za razl. od Zapadne Indije, tj. Amerike)

Ivan Francesko Regis, sv. (1597-1640) - francuski misionar, redovnik Družbe Isusove; propovijedao među kalvinističkim seljacima

Ivan Nepomuk, sv. (1340?-1393) - praški svetac i mučenik; ubio ga je kralj Vladislav zbog sukoba s crkvom. Slavi se kao branilac Crkve i zaštitnik ispovjedne tajne

jid - jed

ktiti - htjeti

Loyola, sv. Ignacije (1491-1556) - po nacionalnosti Bask; nakon vojničkog i slobodnog svjetovnjačkog života, zbog ranjavanja u bitci kod Pamplone 1521, doživljava obraćenje. Osnivač Družbe Isusove 1534, jedan od vođa protureformacije. Autor Duhovnih vježbi.

lužan - posut pepelom, prljav od pepela

mlogo - mnogo

nim - nijem

oblast - vlast

otar - oltar

plandište - mjesto gdje se odmara, počiva
podne - jug

Saverijo - sv. Franjo Ksaverski (1506- 1552), svetac i misionar, redovnik Družbe Isusove. Kao student u Parizu sprijateljio se s sv. Ignacijem Loyolom, osnivačem Družbe Isusove. Djelovao kao misionar u Goi (Indija), Malaki, na Molučkim otocima i u Japanu. Umro na otoku Sancian u Kini.

sdvora - izvana

serafin (hebr.) - anđeo najvišeg reda

sina - sjena

siver - sjever

skradnji - posljednji, zadnji

sulica - vrsta koplja

svita - odjeća

svititi - svijetliti

takojer - također

Tever - Tiber, rijeka koja protječe kroz Rim

tilce - tijelce

vinac - vijenac

zasvititi - zasvijetliti

zučiti - svirati, zvučiti

žežćje - žešće

žudinski – židovski

ABECEDNI POPIS PJESAMA

[Desnici sv. Franceška Saverije.]	3
Nadgrobnica [sv. Ignacije].	11
Pisma od s. Alojsije.	39
Pisma od s. Ignacije nebo promišljajućega.	34
Pisma od s. Ivana Franceska Regis, Družbe susove misionara, odvтника od s. Poslanja.	42
Pisma od s. Ivana Nepomucena.	31
Pisma od s. Saverije.	36
Pisma od svetoga Alojzija, mladića anđeoskoga, Družbe Isusove.	13
[Pripovijest o mladiću Urbanu.]	22
Promišljanja duhovna.	8
[Rane sv. Franceška.]	12
Služba dnevna na poštenje s. Francéška Saverije.	4
Služba uzdržéća uspomenu blagdanâ Marijinih.	28
Uzdisanje ljubeznivo s. Saverije.	35
Uzdisanje s. Saverije prid propelom obilatije složeno.	7